

*

**APVNTAMENTS
RAONS , Y FONAMENTS
QVE ASSEGVRAN
AL IL^{TRE} MARQVES
de Rupit.
FAVORABLE
LA RELACIO DELS PERITS,
T CONTRARIA
AL IL^{TRE} MARQVES
de Cerdanyola.**

A controyercia , entre las ditas Ilustres Parts , consisteix . En : Si son suspecces de fals , los Capitols Matrimonials , exhibits per dit Illustre Marquès de Rupit , en la causa prosegueix , contra de dit Illustre Marquès de Cerdanyola , en la Real Audiencia , á relaciò del Egregi Comte de Vallcabra , y per sa absencia , vuy à relaciò del Noble Don Pedro de Amigant , Escrivà , ó Notari de ella , Teixidor , sobre de la Baronia de Gelida ; rebuts en poder de Esteva Mir quondam , Not. Pub. de Barcelona , als 13. de Setembre 1458. dels quals fa fe Salvador Ribas Ciutadà Honrat , y No-

A

tari

tari Publich de Barcelona, com á regint las Escripturas de aquell; fets per rahò del Matrimoni, que Francesch Bertran Donsell, contractà ab Violant de Malla; eo lo capitol de *Heretament*, que en dits Capitols Matrimonials, feu lo quondam Antoni Bertran Donsell, al dit Francesch Bertran son net.

2 A favor de esta Illustrè Part del Marquès de Rupit, y de la veritat de dits Capitols Matrimonials, concorren las provas, o circunstancies, que per son orde, se ponderaran. Y primerament, que los dits Capitols Matrimonials, son estats trets autentichs, per lo dit Salvador Ribas, com á regint las Escripturas del dit quondam Esteva Mir Notari, en poder de qui foren aquells rebuts. Y encaraque sia aixi, que dit Salvador Ribas feu algun reparo en traurer dits Capitols Matrimonials, autentichs, eo lo capitol de heretament de aquells; de calitat, que no volguè autenticar dit capitol de heretament, dels dits Capitols Matrimonials, sens precehir la condemnaciò verbal del molt Illustrè, y molt Reverent Canceller, que se llitg en proces *in tela fol. 3.* Emperò, no de aqui pot inferirse que dit Salvador Ribas, ningùies per suspects de fals, dits Capitols Matrimonials; sino sols, que podent tenir algun reparo en traurerlos, autentichs, en la forma que en avant se dirà; desitjant la major seguretat, volguè que precehis dita verbal condemnaciò.

3 Lo reparo de dit Salvador Ribas, en trauter autentichs, dits Capitols Matrimonials, o lo dit capitol de heretament de aquells, segons resultà del dit verbal, y condemnaciò feta en aquell, que precehiren, unicamente veu concistir, en que, si ben dit Salvador Ribas troba entre las Escripturas de dit Esteva Mir Notari, que te en son poder, regeix, y governa, uns Capitols Matrimonials, entre los dits, Francesch Bertran, y Violant de Malla, en diferents fulls; Emperò en dits fulls, no essenti lo cumpliment, o final de dits Capitols; encaraque fou trobat altre full del qual se podia dudar, si era part, o fragment de dits Capitols, podent ser de altres; dificultà la extracciò antentica de dits Capitols, o heretament.

4 Sobre de dit punt, o article, de si lo dit ultim full, encaraque extraviadament trobat entre las Escripturas de dit Esteva Mir, es part, y porciò dels Capitols Matrimonials, que contenen los demès fulls, dels dits Conjuges Bertran; per lo dit Illustrè Marquès de Cerdanyola, qui ha fet la oposiciò de suspects de fals dits Capitols; se han fet algunas provas, ab testimonis, pretendent de ellas resultar, justificat, lo no ser lo dit ultim full, part, y porciò de dits Capitols.

Emperò, quid quid foret, de si la prova feta per dit Marquès de Cerdanyola, conclou, o no, lo no ser dit full ultim, part, y porciò dels demès, o restants, que contenen dits Capitols: May-

por

3

pot inferir se, ser suspectes de fals aquells; etiam donat, y no concedit, que dit ultim full, no fos de dits Capitols Matrimoniais, sino de altres; per las rahons que se deduiran: Essent las quals, notoriament superabundants, per la justificació de la veritat de dits Capitols Matrimoniais, y de averlos pogut autenticar lo dit Salvador Ribas: No ha aparegut á dit Illustre Marquès de Rupit, ser necessari fer prova particular, en orde á la connexitat, ab los restants, del dit ultim full.

6. No pot duptarse, que en poder de Esteva Mir Notari Publ. de Barcelona, en dita jornada de 13. de Setembre 1458. foren rebuts los Capitols Matrimoniais de Francesch Bertran, ab Violant de Malla. Puix del dit, y ab totas las ditas circumstancies, y singularment, de que en dits Capitols Matrimoniais, se fen una donació, y heretament universals, per Antoni Bertran, al dit Francesch Bertran son net. Consta de la Aprisia dels dits Capitols Matrimoniais, entre las Escripturas de dit Esteva Mir, que se troba exhibida en procés.

7. Y encaraque, en la dita Aprisia de dits Capitols, respecció del dit heretament, y donació, que lo dit Antoni Bertran feu, al dit Francesch son net, nos continga lo substancial, ó per millor dir, no estigan expressadas las circumstancies, ab que foren fets, ditta donació, y heretament: Emperò sempre resta en clar, y liquit, lo averse fet dits Capitols Matrimoniais, y contenir aquells, una donació, y heretament, fets per dit Antoni Bertran, a dit Francesch son net; y que dita donació, y heretament, eran en la conformitat, que se trobavan continuats in Scedula.

8. La Scedula de dits Capitols Matrimoniais, y del contenut en cada un dels Capitols que componen aquells junts, y de la dita Aprisia de Capitols, y singularment del dit capitol de donació, y heretament, precisament, y de necessitat, deu confessarse, que son aquells tres fulls, (exclusió lo ultim full de que se preten lo contrari) que foren trobats entre las Escripturas de dit Esteva Mir: Puix de aço consta, ja dels mateixos Capitols autentichs, y extrets per dit Salvador Ribas: Ja del mateix verbal, y rahons de aquell, de una, y altre de las Parts, que precehi; ja del que los mateixos testimonis ministrats per dit Illustre Marquès de Cerdanyola han depositat: ja finalment, de que las Parts, en lo particular, de com, y ahont, foren trobats los dits tres fulls, y de com, y ahont fou trobat dit ultim full sunt in confessio.

9. Constant així, de la dita Aprisia, averhi agut tals Capitols Matrimoniais, y en ells, un heretament, y donació universals, fets per Antoni Bertran, a favor de Francesch Bertran son net (que era prout in Scedula,) y aventse trobat entre las Escripturas de dit Esteva Mir, los dits tres fulls (que no pot negarse contenen dits Capitols Matrimoniais, y la dita donació, y heretament, allar-

gats, se segueix ab tota evidència, constar plenament de dits Capitols Matrimonials, y en ells, de dit heretament, y donaciò universal, encaraque lo dit ultim full no fos part, y porciò dels dits Capitols Matrimonials, eo dependencia dels dits tres restantsfulls.

10 La rahò per lo dit, es manifesta, puix sens lo dit ultim full, te lo dit Marquès de Rupit, tot lo de que apar necessitar per la justificaciò de la veritat, en quant, çò es, de averhi agut tals Capitols Matrimonials, y ab la circumstancia, de que en aquells hi avia yn capitol, contenint una donaciò, y heretament universal, fets per dit Antoni Bertran, al dit Francesch Bertran son net, concebut en la forma, que person intent, en la dita causa, necessita.

11 Y encaraque fos, que de averse trobat los dits tres fulls, separadament, y en diferent lloc, del dit ultim full, se poguès duptar, de la veritat de dits Capitols Matrimonials, y de la dita donaciò, y heretament contenguts en dits Capitols, y de averse estos pogut traurer autentichs: Tot lo dit dupte, en tot cas, auria pogut tenir lloc, si no aguès constat de la Aprisia de dits Capitols Matrimonials, entre las Escripturas de dit Esteva Mir: No empero, constant de la dita Aprisia, averhi agut en efecte tals Capitols Matrimonials, y ab la circumstancia, de contenir aquells, una donaciò, y heretament, fets per dit Antoni Bertran, al dit Francesch Bertran son net, y ab las circumstancies de dia, mes, y any, y tambè de testimonis, com sellitgen dita Aprisia, ibi: *Testes in Schedula*, trobantse repetit en cada un dels Capitols, de dits Capitols Matrimonials, ibi: *Testes predicti*: Puix ab los dits suposits, es precis confessarse, que los dits tres fulls contenen los Capitols Matrimonials, entre los dits Conjuges Francesch Bertran, y Violant de Malla, continguts, y de que se parla en la dita Aprisia.

12 La justificaciò de dita veritat de Capitols Matrimonials, no para en lo fins assi allegat (encaraque sens dupte algun bastaria) antes be, al mateix fi, te dit Illustre Marquès de Rupit, en procés, exhibits molts, y diferents actes, que provan plenament, així la existència de dits Capitols Matrimonials, trobantse aquells calendats en dits actes, ab la expressió de dia, mes, any, y Notari, y en la mateixa conformitat, que en la dita Aprisia, com altres actes, dels quals resulta la observança, y execució de la ditz donaciò, y heretament.

13 Los actes de que genericament, se ha fet menció en lo numero antecedent, y que per dit Marquès de Rupit, se troban exhibits en la dita causa, part ab los articles presentats en ella, y part ab Sedula presentada als 5. de Setembre 1704. consisteixen.

14 Primò, en una apoca, seta, y firmada als 14. de Octubre 1458. per Jaume Bertran, a Francesch Bertran, en la qual se expresa,

5

pressa, y enuncia, lo dit Francesch Bertran: *Heretar per Antoni Bertran son avi ab la mateixa expressió, de dia, mes, any, y Notari dels dits Capitols Matrimonials, dels quals, es la controvercia, y se llitg la dita aposta en procès, fol. 40. de la tela.*

ab 15 Secundò, altre aposta firmada als 10. del Octubre del mateix any 1458. per Francesch de Vallseca, al dit Francesch Bertran, expressantse també en aquella, que lo dit Francesch Bertran se trobava: *Heretar per lo dit Antoni Bertran son avi; Y no menos, calendantse en dita aposta, los dits Capitols Matrimonials, sobre los quals, es la controvercia, ab los mateixos, die, mes, any, y Notari, en que, y en poder de qui foren rebuts, y sellig dita aposta en dit procès, fol. 41. de la tela.*

ab 16 Tertió, altre aposta firmada als 25. de dit mes de Octubre, del mateix any 1458. per lo mateix Francesch Bertran, à Violant de Malla sa muller, de quantitat de 2200 y ss. per rahó de son dot, calendantse així mateix en dita aposta, los dits Capitols Matrimonials, en la mateixa conformitat que se ha dit, de las apostas antecedents, y se llitg esta aposta en procès, fol. 13. retro.

ab 17 Quartò, un acte de regoneixença, ó absolució, firmada als 8. de Abril 1459. per la dita Violant de Malla, muller de die Francesch Bertran, à Pere de Malla son pare, del que lo dit son pare li avia promés, en los Capitols Matrimonials de ella, ab lo dit Francesch Bertran: y es esta aposta, feta, y firmada en poder del mateix Esteva Mir Notari, en poder de qui foren rebuts los Capitols Matrimonials, dels quals se controverteix, y se expressan en die acte de regoneixensa, y absolució; la qual sellig en dit procès, en fol. 12. retro.

ab 18 Quintò, (en justificació de la observança, y execució de dit heretament, y donació) dos actes de confessions, fetas als 10. de Maig 1513. per dos diferents emphiteutas, o Vassalls, al dit Francesch Bertran, com à Senyor de Gelida, de diferents Masos, y Proprietats, en dita Baronia situats, y se llitgen dias dos confessions, in tela processus, à fol. 27.

ab 19 Sextò, un Despaig Real, del Sereníssim Senyor Rey Don Fernando, en lo any 1481. en 5. de Nohembre, en lo qual lo dit Antoni Bertran donador (que encara vivia) se enuncia usufructuar, y lo dit Francesch Bertran son net, y donatari, se enuncia propietari, y se llitg dit Despaig Real en procès, fol. 32. de la tela.

ab 20 Lleva tota dificultat en la materia (quant alguna pogués averni, en vista dels fins assí dit) altre exhibita, feta en dita causa, per dit Marquès de Rupit, ques llitg en procès, a fol. 7. retro, que concisteix, en una extracta de un procés de greuges, que conté, una Sedula, ó deducció, en que fou exhibit, lo capitol de heretament, y donació universal, fets per lo dit Antoni Bertran,

Cabildo

al dit Francesch Bertràñ son net; contenint dit heretament, y donaciò, eo llegintse aquells en la dita extracta, si, y de la mateixa manera, que se contè en los Capitols Matrimonials, trets modernament, y autenticats, per lo dit Salvador Ribas Notari, sobre los quals, ha suscitat lo dit Illustre Marquès de Cerdanyola, la disputa.

21 Perque, no pot duptarse, que ab dita sola extracta del dit procès de greuges, respecte del dit heretament, y donaciò, encaraque no tinguès lo dit Marquès de Rupit, tot lo demès, que se ha referit, tindria lo bastant, y necessari, per la justificaciò de la veritat del dit heretament, y modo, ab que se troba aquell concebut: *Cum versemur in antiquis.*

22 Sens que poguès obstar, si se diguès, que en la dita extracta de dit procès de greuges, no hi serian tots los dits Capitols Matrimonials, de dits Francesch Bertran, y Violant de Malla, si no solament lo dit capitol de heretament, y donaciò. Ni que en dita extracta, nos trobarian continuats, dia, mes, y any, en que dits Capitols, serian estats rebuts, expressantse, sois esser rebuts en poder de Esteva Mir Notari Publich de Barcelona, y lo fer fé de ells, Andreu Mir, regint las Escripturas de dit Esteva Mir.

23 Perquant de la dita extracta, literalment se veu, que la part, que exhibí, y produhi en lo dit procès de greuges, los dits Capitols Matrimonials, no diguè exhibir, tots aquells, sino sois, de ells, lo dit capitol de heretament, y donaciò, com ho diguè (segons se contè en dita extracta) Pere Alfaig Notari de la dita causa, o procès de greuges, ab las paraulas seguentz: *Capitula Matrimonialia Honor. Francisci Bertrandi de Gelida, & Domng Violantis de Malla, seu partem ab ipsis Capitulis designatam, productam per dictum de Erillo.*

24 Amès del que en la mateixa extracta, se contè, y repetit per tres vegades, lo dit Pere Alfaig Notari de dit procès de greuges, que dits Capitols Matrimonials, se li eran entregatz, Enters, à efecte de que, de ells buydàs en dit procès, lo capitol de heretament, y donaciò, com aixi se veu, ho feu. Y à no ser estats autentichs, y fé fahents, los dits Capitols Matrimonials, dels quals, buydà en procès, lo dit capitol de heretament, y ab totas las circumstancias, y singularment, ab expressió de dia, mes, y any; es constant que dit Pere Alfaig Notari de dit procès, y axi Jutge Chartulari, ni auria buydàt, ni auria pogut buydar, en lo dit procès de greuges, lo dit capitol de heretament, y donaciò: Y com la presumciò de dret, sia à favor de dit Notari, y que cumpli à la obligaciò de Jutge Chartulari, no pot tenir lloch, disputa alguna, en orden à la justificaciò de dit capitol de heretament, y donaciò, continuats en la dita extracta feta de dit procès de greuges.

25 Ultimament se comprova tot lo dit, y la veritat de dits Capitols

7

Capitols Matrimonials , ab la condemnaciò verbal feu ; com se ha
dit, lo dit molt Illustre , y molt Reverent Canceller , manant al
dit Salvador Ribas , que donás al dit Illustre Marquès de Rupit ,
copia autentica de aquells , no obstant las rahons , que se allegaren
en lo verbal , per dit Salvador Ribas , de dificultat , o reparo : ma-
jorment , si se aten , à que encara , en lo temps de dit verbal , no se
pogueren allegar per dit Illustre Marquès de Rupit , tantas rahons ,
y fonaments , com ara se allegan , per aver sobrevingut la noticia
de moltes de ellas , ab diferents diligencias que se han fet , mogu-
das , y ocasionadas , de la opposiciò contraria de dit Illustre Mar-
quès de Cerdanyola . Per lo que , y altrament , espera dit Illustre
Marquès de Rupit , &c. Salvo semper , &c.